

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı

ÜLKEN KADAR

Kurum değeri birçok kriterin bileşkesi; üretim, karlılık, yaygınlık, insan kaynakları, sahip olunan makine-ekipman, bina arsa, teknoloji, algı... Başka?... Ülke! Firma değerini belirleyen en önemli kriter şüphesiz ülkesinin rekabet performansı...

Dünyada en rekabetçi ülkeler sırasıyla; İsviçre, Singapur, ABD, Finlandiya, Almanya... Dünya Rekabetçilik Endeksi 2014'e göre ilk 5 böyle. Türkiye bu listede 45. sırada.

İlk 5 ülkede yer alan bir firmanın yatırımcı ilişkileri yöneticisi olsanız, şirketinizi nasıl anlatırdınız, ne kadar anlatmak zorunda kalırdınız? Anlattıklarınızın bugünden farkı ne olurdu ya da olur muydu? Size ne sorulmazdı, niye sorulmazdı?... Kendinize arada bir böyle sorular sorar mısınız bilmem.

Ülkelerin rekabette öne geçebilmesi için hangi faktörler rol oynuyor? Bloomberg'e göre, etkin faktörler sırasıyla şöyle: Ar-Ge yoğunluğu, üretim yetkinliği, verimlilik, yüksek teknoloji yoğunluğu, üçüncül sektörlerin etkinliği, araştırmacı yoğunluğu, patent etkinliği.

Bu kriterler içerisinde Türkiye rekabetçi ülkeler arasında sadece "üretim yetkinliği" anlamında kendine ilk 10 içerisinde yer bulabiliyor. Diğer kategorilerde ise ilk 10'un dışında kalıyor. Aşağıda sizlerle paylaştığım tablolar açıkça değişimi ortaya koyarken durum tespiti de yapıyor.

Rekabetin ve rekabetçi olmanın kriterlerinden biri de inovasyon... The Global Innovation Index 2014 sıralamasına göre en inovatif ülkeler İsviçre, İngiltere, İsveç, Finlandiya, Hollanda ve ABD. Türkiye bu listede 54. sırada. Farklı kriterlere bağlı olarak farklı sonuçlar çıkabiliyor. Bloomberg sıralamasına göre ilk beş; Güney Kore, İsveç, ABD, Japonya, Almanya...

Kafanız karışmasın, herkesin ilk 5'i farklı değil. Bazı kriterlere göre bir iki sıra inip çıkma söz konusu. Dünyanın ilk 10'u belli. Değişiklik detayda... Türkiye buralarda yok. Ne yazık ki yok. Birey olarak da, kurumlarımızla da Türkiye'nin önde olması hepimizin menfaatine. Her birimizin değeri, ülkemizin değeriyle paralel artıyor. İşte bu yüzden onu aşağı çekenlere dur dememiz gerekiyor. Bir de unutmamak gereken bir konu var: Kalite takım oyunudur. Bu işi kendi evinin önünü süpürmeye benzetmek yanlış olur.

GENERAL ELECTRIC

Şirketlerin değeri de ülkelerin değeri gibi, rekabette avantaj sağlayan inovasyondan geçiyor. Kestirmeden rekabetçi olunmuyor, rekabetçi olmak satın alınmıyor, sistemli çalışmak gerekiyor. Şirketlerin çalışarak başarılı olabilmesi mümkün olsa da kendi başlarına gidecekleri yol da kat edecekleri mesafe de sınırlı olabiliyor. Ülke rüzgârını arkalarına alanlar çok daha farklı noktalara sıçrayabiliyorlar. General Electric iyi bir örnek. Gelecek için uzun zamandır çalışan firma rekabetçi alanlarını teşhis etmiş, tespit ettiği alanlara yürüyüş başlatmış; nano-teknoloji ve nano-malzemeleri odağına almış ve çoktan üretim aşamasında önemli adımlar atmış.

GE'de üç önemli güç tespit edilmiş; ilki, "Endüstriyel İnternet": Endüstriyel makinelerde software ve hardware'i birleştiren cloud temelli analitik yaklaşım. İkincisi, "İleri Üretim": değer zinciri ve dizaynı, ürün mühendisliği, üretim,

tedarik zinciri, dağıtım ve hizmeti akıllı sistemlere entegre etmek... Son olarak "Küresel Beyin": Küresel çapta dijital iletişim ağı vasıtasıyla kolektif zekâyı temsil ediyor.

TÜRKİYE

Dünya Rekabetçilik Raporu (2014)'e göre Türkiye verimlilik odaklı bir ülke olmaktan (stage 2) inovasyon odaklı bir ülke olma yolunda bir geçiş sürecini yaşıyor.

Rekabetçi ülkelerin en önemli özellikleri, inovasyon konusunda belli sektörlere odaklanmaları. Böylece kaynaklarını planlı kullanıyor ve şirketleri de bu plana göre yönlendiriyorlar.

Türkiye'nin Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerine yaptığı harcamalar 2003 yılından beri düzenli bir artış gösteriyor. 2003'de Türkiye'nin Ar-Ge harcamaları GSYH'nın yüzde 0,48'ine karşılık gelirken, 2012'de bu oran yüzde 0,92'e çıktı. Türkiye'deki yerleşikler 2003 yılında 657 patent başvurusu yaparken, bu rakam 2011'de 5283'e çıktı.

Türkiye insan sermayesini yükseltebilmek için okullaşma oranını da hızlı bir şekilde artırdı.

Ancak, nicelik hızla artmasına rağmen nitelik aynı hızla artmıyor. Patent başvuru sayısındaki yüksek artış, yüksek teknoloji gerektiren sektörler yerine düşük teknoloji gerektiren sektörlerde oluyor. Kaynak: BETAM

İNGİLTERE

İngiltere iyi bir örnek. Slogan, sağlık araştırmaları için dünya ölçeğinde bir ortam yaratmak...

İngiltere Bilim ve İnovasyon Yatırım Çerçevesi (2004-2014) Raporu'na göre, hükümetin vizyonu kucaklayıcı bir yaklaşım olsa da hem sağlık hem de ekonomi alanında ek fayda yaratarak, katma değeri maksimize edecek bir Ar-Ge sistemi kurmak. Birleşik Krallık, sağlık alanındaki stratejik önceliklerine yönelik Ar-Ge harcamaları için, yılda en az 1 milyar Sterlin kaynak ayırıyor. İlaç sanayi her yıl Ar-Ge'ye 3,3 milyar Sterlin üzerinde yatırım yapıyor; Ar-Ge'yle ilgili faaliyetlerinde 29 bin kişi çalışıyor. Her şey net, planlar ortada, harita belli.

GÜNEY KORE

Güney Kore, OECD ülkeleri arasında GSMH bazında Ar-Ge için en çok pay ayıranlardan biri. Hükümetin Ar-Ge paylaşımındaki rolü düşük. Finans ve performans sağlama özel sektörün elinde. Üniversitelerin Ar-Ge faaliyetlerinde çok çaba sarf ettiği gözleniyor. Toplam patent sayısı anlamında dünyada 5. olan Kore, patentlerin yüzde 5'ine sahip.

Güney Kore 1960'larda emek yoğun ve düşük teknoloji sektörleri ön planda tutarken 70'ler ve 80'lerde hızla teknoloji yoğun sektörler kayma eğilimi gösterdi. "imitasyon süreci" olarak adlandırılan 1960-1980 döneminde teknoloji transferi önemli yer tutarken, 80'lerin başından itibaren yerli Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesine yöneldi.

Güney Kore'nin kalkınma yarışında teknolojik yapılanmasına ve gelişim sağlamasına etki eden faktörlerden biri de Ar-Ge politikalarının odak sektörler seçilerek stratejik kararlar sonucunda uygulanması.

Ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmalarını hızlandıran önemli unsurlardan biri de ihtiyaca yönelik teknoloji, ürün ve süreç geliştirmek. 1990'ların başından itibaren ülkenin ve sanayinin ihtiyaçlarına yönelik politikalar uygulandığı gözleniyor.

İRLANDA

Ülke Stratejisinin ana konularından biri: Sağlık...

Sağlık araştırmalarında politika: "Making Knowledge Work for Health"

Politikanın iki ana direği var. Biri, sağlık için bilim (mikrobiyoloji, moleküler biyoloji...), diğeri sağlık için Ar-Ge...

Sağlıkla ilgili öngörülen, hem akademi dünyasında hem de sağlık hizmeti veren kurumlarda sağlam temelleri olan; ama aynı zamanda ilaç ve tıbbî cihazlar sanayilerini ulusal ve uluslararası ölçekte bir miktarda gibi çekecek, dünya çapında üne sahip sağlık araştırma merkezlerinin kurulması...

Öngörülen 'Strateji' paralelindeki Ulusal Gelişme Planı: 2007-2013

"Bu iddialı yatırım planının amacı İrlanda'nın uluslararası rekabet üstünlüğünü sürdüren, bölgesel kalkınmayı, sosyal adaleti ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlayan güçlü ve canlı bir ekonominin tesisi yoluyla herkese daha iyi bir yaşam kalitesi sağlanmasıdır." İrlanda yatırım planında girişim, bilim ve inovasyon için ve beyin gücü için ciddi rakamlar ayırıyor..

JAPONYA

Japonya stratejik önemde öncelikle teşvik edilecek dört Ar-Ge alanı belirlemiştir. Bunlardan ilki yaşam bilimleri, diğeri sırasıyla enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri, çevre bilimleri; nano teknoloji ve nano

malzemeler... Japonya üzerine söylenecekler çok fazla. Ancak ülke politikasında seçilmiş alanlar her şeyi yeterince aktarıyor.

Bu bağlamda, örnek sayısını uzatmak mümkün. Örneklerle dair bilgileri derinleştirmek mümkün. Amacımız fikir geliştirmek; derinlikli çalışmaların bir bölümüne ulaşabileceğiniz kaynakları aktardım.

Bu yıl üçüncüsü gerçekleşen TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Zirvesi başarılı bir organizasyon olarak hafızalarda kalacak. TÜYİD önemli bir görevi üstleniyor, omuzlarına her geçen gün yeni ve daha büyük sorumluluklar yükleniyor. Bunu, başarılı olmanın doğal faturası olarak değerlendirmek gerek. Elbette değerimizi belirlerken örnekleriyle bahsettiğim gibi firma iklimi kadar ülke iklimini de en iyi pozisyonda tutmak herkesin ortak menfaati. Bu konuları enine boyuna konuşmak gerek.

Ülkemiz kadar büyük olduğumuzu unutmamalıyız. .

BLOOMBERG RANKINGS

www.bloomberg.com/rank

GLOBAL INNOVATORS BY FACTOR

R&D INTENSITY

Rank	Country	Overall rank
1	Israel	30
2	Finland	9
3	South Korea	1
4	Sweden	2
5	Japan	4
6	Denmark	6
7	Taiwan	10
8	Switzerland	8
9	Germany	5
10	United States	3

MANUFACTURING CAPABILITY

Rank	Country	Overall rank
1	China	25
2	South Korea	1
3	Germany	5
4	Indonesia	67
5	Thailand	51
6	Japan	4
7	Malaysia	34
8	Italy	22
9	Argentina	48
10	Turkey	36

PRODUCTIVITY

Rank	Country	Overall rank
1	Luxembourg	21
2	Norway	14
3	Switzerland	8
4	Macao	70
5	Australia	13
6	Denmark	6
7	Sweden	2
8	Ireland	28
9	Belgium	19
10	United States	3

HIGH-TECH DENSITY

Rank	Country	Overall rank
1	United States	3
2	Taiwan	10
3	South Korea	1
4	China	25
5	Sweden	2
6	Germany	5
7	Russia	18
8	Japan	4
9	Switzerland	8
10	Israel	30

TERTIARY EFFICIENCY

Rank	Country	Overall rank
1	Canada	11
2	Taiwan	10
3	South Korea	1
4	Russia	18
5	Finland	9
6	Ukraine	49
7	Israel	30
8	Ireland	28
9	Belarus	60
10	Lithuania	44

RESEARCHER CONCENTRATION

Rank	Country	Overall rank
1	Iceland	33
2	Finland	9
3	Denmark	6
4	Singapore	7
5	Taiwan	10
6	South Korea	1
7	Norway	14
8	Sweden	2
9	Japan	4
10	Luxembourg	21

PATENT ACTIVITY

Rank	Country	Overall rank
1	Taiwan	10
2	South Korea	1
3	Japan	4
4	China	25
5	United States	3
6	Germany	5
7	New Zealand	20
8	United Kingdom	16
9	Russia	18
10	France	12